

طرح‌نامه کرسی ترویجی

۱. عنوان کرسی:

عنوان فارسی:	نظریه مجتهد مدیر و تعامل الهیات، مردم و حکومت
عنوان انگلیسی:	The interaction of theology, people and government in the theory of the managing mujtahid
عنوان عربی:	التفاعل بين الدين والشعب والحكومة في نظرية المجتهد المتصرف

۲. خلاصه طرح‌نامه: (حداقل ۱۰۰۰ و حداکثر ۲۵۰۰ کلمه):

الف. شرح موضوع: موضوع کرسی ترویجی بطور دقیق و علمی شرح داده شود. براین تعامل «الهیات»، «مردم» و «حکومت» را باید در نظام مردم سالاری دینی، مشاهده کرد. در این مدل، سهم هر یک از مولفه‌های سازنده‌ای چون «جمهوریت» و «دینی بودن»، در شکل دهی حکومت، به یک میزان است. مساله اصلی این است که: عنصر سازنده در برقراری روابط متعامل سه گانه الهیات، مردم و حکومت چیست؟ و چگونه می‌توان در عصر غیبت بین «دین» و «مردم» همبستگی ساختاری و سیاسی برقرار نمود؟ این پژوهش با گردآوری اطلاعات به روش کتابخانه‌ای و تحلیل آن‌ها به روش توصیفی تحلیلی، درصدد است تا پاسخ این مساله را در عنصر «مجتهد مدیر» در نظام حکمرانی دینی بیابد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، حضور دین مشروعیت بخش است و حضور جمهور، مقبولیت ساز. دین می‌تواند از طریق نمایندگان خود، در ساختار و بافتار حکومت اعمال نظر کند که بر اساس ادله قطعی، این فرایند در عصر غیبت از طریق عنصر «مجتهد مدیر» در ساختار اعمال حاکمیت دین رقم می‌خورد. از این رو برای تاسیس و یا پایداری و امتداد بهینه حکومت و تحقق نظام حکمرانی دینی، مجتهد مدیر می‌بایست علاوه بر برخورداری از قدرت استنباط احکام شریعت و فهم اجتهادی از دین، و ورزیدگی فکری و اجتهادی، دارای: دانش اجتماعی اعم از سیاست، مدیریت، مردم شناسی و...، ذکات، هوشمندی، فراست، قدرت اداره و قدرت تحلیل نیز باشد.
پژوهش‌های قبلی نشان داده است که در نظام‌های مردم‌سالاری دینی، نقش مجتهد مدیر برای راهبری و اجرای احکام دینی و تحقق حکومت دینی بسیار حائز اهمیت است (Rahmawati, Rosita et al. 2022). موسوی خلخالی (۱۴۰۰) در پژوهشی به «حاکمیت در اسلام یا ولایت فقیه» پرداخته و تلاش نموده است به انواع حکومت و امتیازهای حکومت مردم‌سالاری دینی اشاره کند و نقش ولی فقیه را برای تحقق حکومت دینی نقش اساس و پایه بداند. منتظری (۱۳۶۷) در کتاب «دراسات فی ولایة الفقیه و فقه الدولة الإسلامية» به بررسی ابعاد مختلف ولایت فقیه پرداخته هر چند در بخش انتهایی کتاب به مردم سالاری دینی و نسبت آن با ولایت فقیهان پرداخته است اما صرفاً به نسبت‌ها اشاره دارد و هیچگونه مدلی برای پایداری مردم سالاری دینی در نسبت با مجتهد مدیر ارائه نمی‌دهد. امام خمینی (۱۳۹۴) در کتاب «ولایت فقیه» طرح کلی و اجمالی حاکمیت اسلامی در عصر غیبت را در دو ساحت عقل و نقل به خوبی تبیین نموده اند اما امتداد آن در عصر چند فضایی و ضرورت برخورداری فقیه حاکم از شاخصه‌های مهارتی و اجتماعی سیاسی موضوعی است که در این کتاب مغفول مانده است هر چند در آثار بعدی ایشان مورد کنکاش قرار گرفته است. بنابراین از آنجا که هنوز برخی جنبه‌ها و جزئیات نقش مجتهد مدیر در فرایندها به طور کامل مشخص نشده است، این موضوع، همچنان موضوعی برای تحقیقات و مقالات جدید است. با استفاده از روش‌های آمیخته‌ای از پژوهش‌های کمی و کیفی و با استفاده از ابزارهای آماری و متدولوژی‌های حدی، تحقیقات اخیر تلاش می‌کنند تا بیشتر به روش‌های مدیریتی و سیاسی مجتهد مدیر در نظام مردم‌سالاری دینی توجه کنند. علاوه بر این، با بررسی مفاهیم اصلی مثل عدالت اجتماعی، حقوق شهروندان و توسعه پایدار در این نظام‌ها، این تحقیقات بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری و اجرایی را مورد بررسی قرار می‌دهند.

ج. **موارد نوآوری:** ضمن بیان دانش موجود، نوآوری طرحنامه بطور واضح و روشن تعیین شود.

در مجموع با اشراف اطلاعاتی از پژوهش های صورت گرفته، به دست می آید تحقیق پیش رو دارای مزایایی است که در تحقیقات پیشین دیده نمی شود؛ از جمله این برتری ها عبارتند از:

۱. موضوع جدید: این تحقیق به طور مستقل بر روی نقش مجتهد مدیر در نظام مردمسالاری دینی تمرکز دارد. این تمرکز جدید می تواند به توسعه علم و دانش در حوزه حکمرانی و اداره دینی کمک کند.
۲. مدیریت کیفیت داده: با استفاده از ابزارها و روش های مدیریت کیفیت داده، این مقاله قادر است به محتوای دقیق تری دست یابد و از اطلاعات صحیح و معتبر برای تحلیل و بررسی استفاده کند.
۳. بررسی پیامدهای اجتماعی: در این تحقیق به بررسی پیامدهای اجتماعی نظام مردمسالاری دینی و نقش مجتهد مدیر در حفظ عدالت اجتماعی، حقوق شهروندان و توسعه پایدار پرداخته شده است. این نوآوری ها می توانند به درک بهتر از تأثیرات و توانمندی های نظام مردمسالاری دینی در جامعه کمک کنند و مقاله شما را از دیگر تحقیقات قبلی متمایز سازند.
۴. الگوگیری و راهکارهای عملی: تحقیق پیش رو می تواند الگوگیری و راهکارهای عملی برای سازمان دهی و اداره نظام های مردمسالاری دینی ارائه دهد. با توجه به تحلیل صورت گرفته، این مقاله توانسته بهبود دهنده هایی برای این نظام ها پیشنهاد دهد و به توسعه عملی تر و پیشرفته تر این نظام ها کمک کند.
۵. در این مقاله، بر اساس تحلیل چند جانبه، به مدلی بهینه برای چگونگی تعامل حکومت، مردم و دین رسیده است که آن را برای نظام های مردم سالار دینی پیشنهاد داده است.

د. **فرایند:** فرایندی که در آن فرضیه/ایده/مدل / نظریه حاصل شده است، بطور دقیق شرح داده شود.

به طور کلی، تمرکز این مقاله بر روی ارتباط بین منطق حکمرانی دینی و همچنین شناسایی نقش مجتهد مدیر در آن است. با روش های تحقیق کیفی و تحلیل مضمونی، سعی خواهیم کرد تا به یک درک عمیق از این موضوع برسیم و پیامدهای آن را برای نظم اجتماعی که در یک نظام مردمسالاری دینی بوجود می آید، مورد بررسی قرار دهیم. مردمسالاری دینی دارای تاریخچه و پیشینه تحقیقات گسترده ای در حوزه مطالعات دینی و سیاسی بویژه در ایران هست. این موضوع بطور گسترده ای در مناقشه ها، نظرسنجی ها و مقالات علمی به بحث گذاشته شده است. با توجه به اهمیت و گستردگی این زمینه، تحقیقات بیشتری در حوزه منطق حکمرانی در نظام مردمسالاری دینی صورت گرفته است. بررسی اولین ایده ها و تعبیرات مربوط به نقش مجتهد مدیر می تواند به عنوان نقطه شروعی در تحقیقات مرتبط در این زمینه مطرح شود. در طول تاریخ، دین و سیاست از مفاهیم مرتبط و ناگسسته ای برخوردار بوده اند و در نظام مردمسالاری دینی، این دو مفهوم باهم در تعامل هستند. تحقیقات بسیاری در زمینه شریعت و مدیریت سیاسی انجام شده است تا نقش مجتهد مدیر در این نظام روشن شود. در گذشته، تأثیر مذهب در حکومت و شکل گیری ساختارهای سیاسی در نظام های مردمسالاری دینی مورد بررسی قرار گرفته است

ه. **منابع:** فهرست منابعی که در متن ارجاع داده شده است، آورده شود.

۱. قرآن کریم.
۲. ابن سینا؛ الهیات فی کتاب الشفاء؛ قم: دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم، چاپ اول، ۱۳۷۶ ش.
۳. ارسطو؛ السياسة؛ تعریب سید احمد لطفی؛ قاهره: چاپ اول، بی تا.
۴. تبریزی، شیخ جواد؛ ایصال الطالب الی التعليق علی المکاسب؛ قم: موسسه النشر الاسلامی، چاپ اول، ۱۴۱۱ ق.
۵. حرعاملی، محمد ابن حسن؛ وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه؛ تهران: کتابچی، چاپ دهم، ۱۳۸۵ ش.
۶. حلی، ابن ادریس؛ اسرار الحاوی لتحریر الفتاوی؛ قم: موسسه النشر الاسلامی، چاپ اول، ۱۴۱۰ ق.
۷. خمینی، سید روح الله؛ کتاب البیع؛ تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، چاپ اول، ۱۴۲۱ ق.
۸. خمینی، سید روح الله؛ ولایت فقیه؛ تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، چاپ یازدهم، ۱۳۹۴ ش.

۹. طباطبائی، روح‌دیدی، سید حسین؛ البدر الزاهر فی صلوة الجمعة و المسافر؛ قم: مکتبه آیت الله منتظری، چاپ اول، ۱۴۱۶ق.
۱۰. طباطبائی، سید محمد حسین؛ المیزان فی تفسیر القرآن الکریم؛ قم: دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ پنجم، ۱۴۱۷ق.
۱۱. طبرسی، ابی منصور احمد ابن علی؛ الاحتجاج؛ نجف: مطابع النعمان، چاپ دوم، ۱۹۶۶م.
۱۲. عبداللهی، محمد اسماعیل؛ سایبان خودساخته عرفان مدرن؛ تهران: انتشارات بین الملل، چاپ نهم، ۱۴۰۲ش.
۱۳. کرکی، علی ابن حسین؛ الرسائل؛ تحقیق محمود الحسون، قم: کتابخانه مرعشی نجفی، چاپ اول، ۱۴۰۹ق.
۱۴. کلینی، محمد ابن یعقوب؛ الکافی؛ بیروت: دار احیاء التراث العربی، چاپ دوم، ۱۴۰۱ق.
۱۵. گریفیتس، مارتین؛ دانشنامه روابط بین الملل و سیاست جهان؛ ترجمه علیرضا طیب؛ تهران: نشر نی، چاپ اول، ۱۳۸۸ش.
۱۶. مجلسی، محمد باقر؛ بحار الانوار؛ لبنان: دارالاحیاء التراث العربی، چاپ اول، ۱۹۸۳م.
۱۷. المرافی، احمد مصطفی؛ تفسیر المرافی؛ قاهره: المطبه المصطفی البابی الحلبی اولاده، چاپ سوم، ۱۹۶۲م.
۱۸. مصباح یزدی، محمد تقی؛ اختیارات ولی فقیه در خارج از مرزها؛ قم: فصلنامه حکومت اسلامی، شماره اول، ۱۳۷۵ش.
۱۹. مفید، محمد ابن محمد؛ المقنعه؛ قم: کنگره جهانی هزاره شیخ مفید، چاپ اول، ۱۴۱۳ق.
۲۰. منتظری، حسینعلی؛ دراسات فی ولایة الفقیه و فقه الدولة الإسلامية، تهران: موسسه کیهان، چاپ اول، ۱۳۶۷ش.
۲۱. موسوی خلخالی، سید محمد مهدی؛ حاکمیت در اسلام یا ولایت فقیه؛ قم: دفتر انتشارات اسلامی، چاپ دوم، ۱۴۰۰ش.
۲۲. نایینی، محمد حسن؛ تنبیه الامه و تنزیه المله؛ قم: بوستان کتاب، چاپ اول، ۱۳۸۲ش.
۲۳. نجفی الجواهری، محمد حسن؛ جواهر الکلام فی شرح شرائع الاسلام؛ بیروت: دار احیاء التراث العربی، چاپ هفتم، ۱۳۶۲ش.
۲۴. Black, Henry, Black's Law Dictionary, Law Book Exchange, 1991.
۲۵. Lipset, Seymour Martin, The Encyclopedia of Democracy, C.2, V.2, London, Routledge, 1995.
۲۶. Rivero, J, Droit administrait, Paris, Daloz, 1985.
۲۷. Adelman, Iran, "The role of government in economic development" califovnia agricoltural experiment station giannini foundation of agricoltural economics, may, 1999.
۲۸. Carter, David. (2017). A Competency Framework for Governance: The knowledge, skills and behaviours needed for effective governance in maintained schools, academies and multi-academy trusts. England Department for Education.
۲۹. "What Is Governance?". Governance: An International Journal. 2013 (Fukuyama, Francis. of Policy, Administration, and Institution. Vol 26. No 3. pp 347-368.
۳۰. Al Zeera, Z. (2001). Wholeness and holiness in education: An Islamic perspective, International Institute of Islamic Thought (IIIT).
۳۱. Bagheri, S. and S. Kazem (2021). "Contraction and Expansion the powers of the agents of theory of Velayat-e-Faqih." Journal of Islamic Political the Islamic system based on the Studies 3(5): 83-99.
۳۲. Ben-Nun Bloom, P. and G. Arian (2012). "A two-edged sword: The differential effect of religious belief and religious social context on attitudes towards democracy." Political behavior 34: 249-276.
۳۳. Chatterjee, K. (2011). Sovereignty as Responsibility: Mazhab-e Aitraz. 'Ali Shari'ati and the Shaping of Political Islam in Iran, Springer: 121-151.
۳۴. Feirahi, D. (2020). "Traditional Governance and the Theology of Law." Journal of Islamic Political Studies 2(3): 37-64.
۳۵. "God, K. and W. Him (2007). "Introduction to Chapter One

- Hashemi-Najafabadi, A. (2011). "The Shi'i Concept of Imamate and Leadership in ۳۶ Sciences /Contemporary Iran: The Case of Religious Modernists." Studies in Religion Religieuses 40(4): 479-496
- Jeshfaghani, H. A. "Participation of People in the Islamic State Analytical Review of the ۳۷ People Role in the System of Velayat Faqih." The edition materials are posted in Scopus and Web of Science.: 2117
- R. (1979). Islamic government, Manor Books New York, NY ,Khomeini ۳۸
- Lashkari, K. (2019). "The Necessity of Islamic Government in Modern Day from Imam ۳۹ "Khomeini's perspective
- Mirzanejad, M., et al. (2021). "On Democracy in Iran in the Islamic Republic Era: A ۴۰ Knowledge-based Social Outline." Contemporary Review of the Middle East 8(2): 236-257
- Panah, M. (2007). "The Islamic Republic and the World." Global Dimensions of the Iranian ۴۱ Education in Rahmawati, R., et al. (2022). "The Role and Challenges of Islamic Religious ۴۲ the Age of Globalization." Journal of Information Systems and Management (JISMA) 1(1): 6-11
- Thiemann, R. F. (1996). Religion in public life: A dilemma for democracy, Georgetown ۴۳ University Press
- War, T. (2020). "Muslim Apocalyptic Consciousness: Representation of Imam al-Mahdi ۴۴ (as) in Literature." Українське Релігієзнавство(91): 173-194
- Yilmaz, I. (2003). "Ijtihad and tajdid by conduct." Turkish Islam and the Secular State, the ۴۵ Google Scholar .Gülen Movement. Syracuse, NY: Syracuse University Press

خلاصه طرحنامه شامل همه موارد از (الف تا ه) بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ کلمه باشد.